

ՔԱՐԱՐ ԶԱՅԱՅԱՆ

Ա. ՅՐԱՆՆ ԳԵՐԱՄԱՆԵՆ ԹԻՒ 2 1864 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 15

5

ԽՐԹՈՐԱՅ Ի ԼՈՒՍԱՆՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՈՇ

ԽՐԹՈՒ Խ. ԼՈՒՍԱՆՈՐՈՒԹԻՒՆ

Վերին

Ժամ է հայեր արիք ձեր ընդունող ջուռնել
լուսոյ դարուն վերածնուն թե դրո շու տակ
հայրենիք ձեզ հրաւեր կարգայ գալիս բեք
ուր ապա գան ձեր դրո ուսած կայիս ու նակ
ընդունող բեք ազատ լինու
կերկինքը ցող զգաստ ուստերու
Վի ապա ճարակմանք կոյր մըց մանց
քերտնարտուքե տենջ ձեր հայ դիւ ջազանց յա
ու ջ յա ուսջ մեծ է ձեր կո ջու մ
բաջի ծնունդ քաջեր մաս եաց սաբե բեն ա
լեւոր դարեր լուս ձեր կը դի տեն
բայերու շարժում յա ուսջ

Վերին

Ժամ է, հայեր, արիք ձեր բազմ ողջունել,
լուսոյ դարուն վերածնունդեան դրոշու տակ
Հայրենիք ձեզ հրաւեր կարգայ գալիս բեք
Ուր ապագան ձեր գրուած կայ փառունակ:

Բաց են ասպարեզը ազատ քայլերու:
Եւ երկինք լցող զգաստ ուստերու:
Մի ապա ճարակ մանեք կոյր մըցմանց,
Քիրան, արտուք և տենջ ձեր հայ դիւ
ջազանց:

Յառաջ, յառաջ:
Մեծ է ձեր կոչում:
Քաջի ծնունդ քաջեր,
Մասեաց սարերէն
Եւ կոր դարեր
Լուս ձեր կը դիտեն,
Քայլերու շարժում:
Յառաջ, յառաջ:

Մայր ձեր սիրուն, մայր դարերու հայաստան
Ձեր է կարօտ, ձեր քիր ու աղատ ջանքերու:
Ենոր լուսոյն խամրած դարաստ միտքան,
Նեք պըճնել, հայեր ժամ է քրտնելու:
Ձեր ճակտին ցողով ջինջ պիտի ցոյան
Մին, կոթող փոշոտ լուսոյ հայու թեան:
Բաւ է ձեր զոհեր. բաւ ալ միտքեք
Դարնոր ձեզ բանան Ետուած և օրէնք:

Յառաջ, յառաջ:
Մեծ է ձեր կոչում:
Քաջի ծնունդ քաջեր
Մասեաց սարերէն
Եւ կոր դարեր
Լուս ձեր կը դիտեն
Քայլերու շարժում:
Յառաջ, յառաջ:

Ս. Պ. Պ. Փափազեանց

Բնագրա :

1. 6. =

1. 6. =

p. Ոհ ինչ ա նուշ ինչ զե զե ցիկ մեր հայ ընն եաց զե փեռ ուիկ ոհ ինչ ա նուշ

p.

ու.ժ

2. 7. 8.

2. 7. 8.

ինչ զե զե ցիկ մեր հայ ընն եաց զե փեռ ուիկ շն չե զու աբթ մեր սրբ տե ընն

տա լով աշ խոյժ զո ընն թի շն չե զու աբթ մեր սրբ տե ընն տա լով աշ խոյժ

4. 5.

4. 5.

զո ընն թի առ ինքն կո չե ըզ մեզ հա յեր գըգ ուել յիւր ծոց ծնե լա սե ր

7. 8. 4.

7. 8. 4.

առ ինքն կո չե ըզ մեզ հա յեր գըգ ուել յիւր ծոց ծնե լա սե ր պար խմ ըն լով եր թանք լեռ ծոց

f

Համբար սի րոյ տաւ Լ մեր մօր
 պար խմբել լով երթանք լեռ ձոր
 Հա մբ ոյ յի րոյտաւ մեր մօր

ԳԱՐԵՐԴ

Բօլբա :

Ո՛հ ի՛նչ անուշ ի՛նչ գեղեցիկ,
 Մեր Հայրենեաց զեփեփեկ,
 Ե՛ւէ գուարթ մեր սրտերուն,
 Տալով աշխարհ գորութիւն,
 Ընկնէ կոչ զմեզ Հայեր,
 Վառել յիւր ծոց ծննդատէր.

Պար խմբելով երթանք լեռ ձոր,
 Համբար սիրոյ տաւ մեր մօր:

Հոն պարզ վախտ և գեղեցիկ,
 Մեր Հայրենեացն աստղիկ,
 Հորիզոնէն արդ բարձրացած,
 Գուտայ Հայոցս յոյս փառաց,
 Ընտր ուղղինք արդ մեր աչեր,
 Ընտր վառութիւնք ո՛վ Հայեր:

Պար խմբելով երթանք լեռ ձոր,
 Համբար սիրոյ տաւ մեր մօր:

[illegible]

Իմոռը ձայները սովորաբար 16 հատ կը գործածուին փո, է, վէ, բէ, խո, նէ, պա, փու, էկ, վէր, բէն, խօս, ներ, պաւ, փուշ, սուրէկ(ս) Ի՛յս ամբողջ ձայներուն գլխաւոր ձայները եօթնէն որ բոլորովին մէկ մէկէն տարբեր են ինչպէս փոյէթ վէթ րէթ խօւնէյ պար մնացածներն ալ այս եօթը ձայներէն առնուած են ներքեւին մէջ մէկ կէտ գնելով և այն ժամանակը արմատական ձայներուն բարձրութեան ուղիքորդ աստիճանը կը ցուցնեն, ինչպէս, փուլ էկթ վէրթ են :

[illegible]

Ի մօղջ ձայներուն միջոցն եղած ձայներուն
կեսայն կը բռնուի որուն պարսկերէն նի՛ կ'ըստի ա.
տնր ալ ամբողջ ձայներուն պէս 16 հատ կը
գործածուին ամբողջներուն վրայ այս (՝) երկար
նշանը դնելով են : կհաձայները առանց
ամբողջ ձայնի մը տեղ անցնելու չեն գործած-
ուիր ինչպէս կամ են :

Լ՝մտողը ձայներուն և կիսաձայներուն մէջ տեղը եղած ձայնին ընդ միջաձայն կ'ըսեմք որուն պարսկերէն (շուրի) կրօնն և ասոնք եօթը հաս են ինչպէս կիսաձայներուն վրայի երկարշնչանք այս եօթը ամբողջ ձայներուն տակը դնելով կը գործածուին : Բայց պէտք ըլլայ նէ պիտի կոչէք այսպէս.է. ընդ միջաձայն .դէ. ընդ միջաձայն նն , (աջանըն շուրիսի արակըն շուրիսի):

Հարունակելի . .

4. 2. 2երչիեան

1 պա, նէ, խօ, բէ. ամբողջ ձայներուն ներքեւ
 Տորիկոնտական (—) գիծ մը քայերով. կրլլան Ռուսթիշանյ
 որ ամբողջ ձայներուն առաջին ձայնին այսինքն գիռէ
 վար ձայն կը հանեն, եւ միայն այս շորսն են: ինչպե՜ս
 (գապա չարկեաւ. գապա սեկեւ)նէ:

米

$\frac{u}{u} \quad \frac{w}{w} \quad \frac{v}{v} \quad \frac{m}{m} \quad \frac{r}{r} \quad \frac{t}{t}$

[illegible]

Ինչպէս որ ձայնագիրներուն վրայ երկար կամ
կարճ տեւողութիւնները ցուցնելու նշաններ կա-
յին, այսպէս ալ երգի մը մէջ երբեմն պէտք ե-
ղած ատենը ձայնը կտրելու ու լուռ կենալու հա-
մար նշաններ կան, և այս նշանները կը կոչուին
կայանաւոր : —

11. Եղ ձև ձայնահատ կայ սովորաբար գործած-
ուած որ ասոնք են :

— Լ՛մբողջ ձայնահատ որուն տեւողութիւնը հաւասարէ մէկ ամբողջ նշանագրի . . .

— 1924 — Կէս " " " " " Կէս ամբողջ

Р Рашнорт " " " " " Рашнорт

7 16 6p 7p 7p 7p 7p 7p 16 6p 7p 7p

7 32 երորդ " " " " " 32 երորդ

Մէն եղանակ հաւասար մասերու կը բաժնուի
երգութեւն համար ժամանակին տեւողութեանը
նայելով, և այս հաւասար մասերը կը կոչուին չափ։
Չափերը տողաշարին վրայ ուղագծով մը նը-
շանակուած են։

Երաժշտութեան մէջ վեց տեսակ չափ կան , որոնք աւելի գործականներն են հետեւեալ երեքը՝
Վառագարկ չափ որ այսպէս նշանակուած է
կամ 4/4 ով : 3

Եռադարեկ չափ $\frac{3}{4}$ ուլ նշանակուած է:

Երկազարկ չափ որ $\frac{2}{4}$ ուլ նշանակուած է կամ
 Շայս նշանով:

Զափերը ձեռքի շարժումով կրլան, և երբ
բաժնուին չորս մասերու, պէտք է ձեռքդ այս-
պէս զարնել Մ. վար, Լ. ր դէպի ձախ կողմը
Պ. ը աջ կողմը Վ. ալ դէպի վեր, որուն կրսեմք
քառագորկ չափ:

Եւրո չափերը բաժնուին իրեք մասերու, պէտք է այսպէս զարնեն [՝.ը դէպի վար, ՚.ը ձախ կողմը, ՚.ը դէպի վեր որուն կրտսեմը] շուագարկ չափ:

Իսկ երբ բաժնուին երկու մասերու, այն ժա-
մանակը Մը վար Ռը դէպի վեր օրուն կը ստմբ երկ-
ազարկ չափ:

Զայնագրի մը քով երբ կէտ մը դրուի
կը յուզցնէ թէ անոր տւեղով թիւնը իր ունեցա-
ծէն կէս մ'ալ աւելի է, ինչպէս ամբողջ մը կէ-
տով (Գ) հաւասար է ամբողջ ու կէս (ՕԲ) նշա-
նագրի:

Նմանապես կեսը լռելու նշանակաց վրայ
դնելու ևս սովորութիւն կայ։ Չայնագիրները՝ ինչ-
պէս տեսանք որ՝ սողաշարին հինգ գիծերուն վը-
րայ և ասոնց մէջ տեղը կը դրուին, բայց շատ
անգամ աւելի բարձր կամ ձած ձայներու հա-
մար սողաշարին հինգ գծերը բաւական չեն ըլլար,
ուստի բարձր ձայնագիրներուն համար պէտք է
սողաշարին վրայ մանր գծեր աւելցնել ու ասոնց
վրայ նշանակել բարձր ձայները։ Նոյնպէս և ցած
ձայներուն համար ալ սողաշարին տակի կողմէն
նոյն գծերն աւելցնել։ () ընկալ։ *

Հարունակներ

Տնօրէն և Հեղինակք
Դ. Յ. Երանեան } Դատաւար Երա-
ն. Ս. Քաշճեան } ժշտութեան Ազ-
գային դպրոցաց :